

NÄRINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Ändring av ellagen

1997-98

nr 6

FR nr 11

LANDSKAPSSTYRELSENS FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår i enlighet med EG-rättens principer om etableringsfrihet och fri rörlighet för tjänster att besiktningen av elanläggningar släpps fri för konkurrens. Myndighetsbesiktningar utförs i dag av landskapsstyrelsen och distributionselverken. Genom förslaget skall certifieringsbesiktningar också kunna utföras av auktoriserade besiktningsmän och besiktningsorgan som utnämns av landskapsstyrelsen. Under vissa omständigheter skall en elanläggning även kunna certifieras av den elentreprenör som har byggt anläggningen. Närmare bestämmelser om behörighetskrav och andra villkor som skall uppfyllas skall meddelas i en förordning.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att landskapsstyrelsens framställning antas med vissa ändringar.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att ellagen genom framställningen anpassas till EG-rättens krav på etableringsfrihet och fri rörlighet för tjänster. Reformen är ett led i en utveckling där allt större ansvar för korrekta elinstallationer läggs över på elinstallatören. Det kommer att leda till att detaljföreskrifter ersätts med målstyrning och ansvaret för kontrollen av installationen förs över på elinstallatören.

För att underlätta för mindre elproducenter att etablera sig på elmarknaden föreslår utskottet att kraven för erhållande av elverkstillstånd lindras något. Enligt gällande bestämmelser skall den sökande ha en i huvudsyssla anställd person som är kompetent att leda service- och driftsarbeten på elanläggningar. Om elverket utför planerings-, byggnads- och reparationsarbeten på elanläggningar krävs dessutom en i huvudsyssla anställd person som är kompetent att leda dessa arbeten. Landskapsstyrelsen föreslår i syfte att mildra bestämmelserna att elverkstillstånd skall kunna beviljas även om ledaren av service- och driftsarbeten inte är anställd i huvudsyssla om kraftverkets generatorer har en sammanlagd märkeffekt om högst två megawatt. Utskottet har erfarit att gränsen om 2 megawatt är för låg och föreslår att den utgår. Vidare anser utskottet att det inte är motiverat att upprätthålla kravet att personen skall vara anställd i huvudsyssla för nämnda uppgifter. Istället föreslås att det skall vara tillräckligt att sökanden har en person i sin tjänst som är kompetent att leda service- och driftsarbetena. På så sätt kan elverkstillstånd beviljas oavsett sysselsättningsgraden för ledaren av service- och

driftsarbetena.

Utskottet har noterat att 9 § i förslaget innehåller sådana detaljföreskrifter som lämpligen borde intas i normbestämmelser på lägre nivå än lag. Utskottet förutsätter att landskapstyrelsen i samband med en senare översyn av lagen lyfter ut bestämmelserna från lagen.

Slutligen konstaterar utskottet att besiktningar av elanläggningar i dag utförs av två distributionselverk, Mariehamns stads elverk och Ålands Elandelslag. Landskapsstyrelsen beslutar om den högsta avgift som får tas ut för besiktning av elanläggningar. Distributionselverken har hittills inte utnyttjat möjligheten att debitera den föreskrivna maximala avgiften för besiktning. Framställningen medför att prissättningen blir fri. Enligt utskottet är det i dag inte möjligt att säga hur avregleringen kommer att påverka den framtida prissättningen.

Detaljmotivering

2 och 7 §§ Ändringsförslagen är av språklig natur.

13 § Utskottet föreslår tillståndskraven för beviljande av elverkstillstånd i framställningen mildras för att underlätta för mindre elverk att erhålla tillstånd. Sökanden måste inte hålla en person med behörighet att leda drifts- och underhållsarbeten på elanläggningar i huvudsyssla. Det räcker om elverket har en sådan person i sin tjänst. Om Elverket utför byggnads- och reparationsarbeten på elanläggningar skall elverket även ha en person i sin tjänst som har behörighet att leda dessa arbeten. Enligt utskottet kan bestämmelsens båda krav anses tillgodosedda även om den person som skall äga behörighet att leda drifts-, underhålls- samt byggnads- och reparationsarbeten på elanläggningar är en och samma person.

I förtydligande syfte föreslår utskottet att planeringsarbeten stryks i bestämmelsen. Enligt framställningens 7 § skall kompetenskrav inte längre ställas på den som utför planeringsarbeten på elanläggningar.

25a, 26a, 27, 30a, 31, 33 och 33a §§ Ändringsförslagen är av språklig natur.

33b § Ändringsförslaget är av teknisk natur.

37 och 44 §§ Ändringsförslagen är av språklig natur.

53 § Ändringen föreslås i förtydligande syfte. Landskapsstyrelsen har rätt att begära

upplysningar av var och en som i något av de fall som räknas upp i lagen innehar en elanläggning eller elmateriel.

54-54b §§ Ändringsförslagen är av språklig natur.

68 § Ändringen föreslås i förtydligande syfte. Bestämmelsen är en övergångsbestämmelse.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 10 december 1997 inbegärt näringsutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört elinspektören Jan Kahlroth.

I ärendets avgörande behandling har deltagit ordföranden Tage Boman och ledamöterna Lisbeth Eriksson, Tudeer, Sjöstrand samt ersättaren Mattsson.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget antar det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG **om ändring av ellagen för landskapet Åland**

I enlighet med lagtingets beslut

upphävs 28, 32, 34, och 57 §§ ellagen den 12 juli 1982 för landskapet Åland (38/82), av dessa lagrum 28 § 3 mom., 32, 34 §§ och 57 § 1 mom., sådana de lyder i landskapslagen den 8 februari 1994 (11/94),

ändras 2 § 1 mom. 6 och 7 punkten, 4 §, 5 § 1 mom., 6, 7 §§, 8 § 1 mom., 9 § 2 mom. 1 och 4 punkten samt 3 mom. 3 punkten, 10 §, 13 § 1 mom. 1 punkten och 2 mom., 25, 26, 27, 27a, 29, 30, 31, 33 §§, i 33a § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 2 punkten, 35 § 1 mom., 37 §, 44 § 1 mom., 50, 53, 54 §§, 56 § 2 mom., 58 § 1 mom. samt 66 § 2 mom., av dessa lagrum 4 §, 5 § 1 mom., 7 §, 8 § 1 mom., 25, 26, 27, 27a §§, 29 § 1 mom., 33a § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 2 punkten, 35 § 1 mom., 54 § och 58 § 1 mom., sådana de lyder i landskapslagen den 8 februari 1994 (11/94), samt

fogas till lagen nya 6a, 7a, 25a, 26a, 26b, 30a, 33b, 42a, 42b, 54b och 68 §§ samt till 2 § 1 mom. en ny 8, 9 och 10 punkt, (*uteslutning*), till 27 §, sådan den lyder i landskapslagen den 8 februari 1994 (11/94), ett nytt 2 mom. samt till 58 §, sådan den lyder i landskapslagen den 8 februari 1994 (11/94), ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

I denna lag avses med:

6) **elförsörjning**, elproduktion, elöverföring och eldistribution samt därtill ansluten verksamhet;

7) **elskada**, skada som förorsakats genom elström, elfält eller magnetfält; (*uteslutning*)

8) **telenät och teleterminalutrustning**, sådan elmateriel eller elanläggning som omfattas av tillämpningsområdet för telemarknadslagen (FFS 396/1997);

9) **radioutrustning**, sådan elmateriel eller elanläggning som omfattas av tillämpningsområdet för radiolagen (FFS 517/1988) samt

10) **besiktning**, ett förfarande genom vilket det med hjälp av iakttagelser, samt vid behov genom mätning och provning, säkerställs att besiktningsobjektet uppfyller uppställda krav.

4 §

(Lika som i framställningen).

5 §

(Lika som i framställningen).

6 §

(Lika som i framställningen).

6a §

(Lika som i framställningen).

7 §

Underhålls- och reparationsarbeten på elmateriel samt byggnads-, reparations-, underhålls- och driftsarbeten på elanläggningar får, med beaktande av vad som föreskrivs i 7a och 8 §§, utföras under förutsättning att:

1) en behörig fysisk person (arbetsledare) utnämns att leda elarbetena,

2) en behörig fysisk person eller en person med annan tillräcklig yrkeskunskap självständigt utför och övervakar arbetet, och

3) relevanta lokaler och arbetsredskap samt gällande bestämmelser om elsäkerhet finns tillgängliga.

Landskapsstyrelsen *kan medge undantag från kravet på arbetsledare* vid elarbete som är av engångskaraktär, vid elarbete som endast kan förorsaka en ringa sådan fara eller störning som avses i 4 § eller vid drifts- och underhållsarbeten.

(3 mom. lika som i framställningen).

7a §

(Lika som i framställningen).

8 §

(Lika som i framställningen).

9 §

(Lika som i framställningen).

10 §

(Lika som i framställningen).

13 §

Elverkstillstånd skall, med iakttagande av vad i landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland är föreskrivet, beviljas

1) *om sökanden har en person i sin tjänst som har behörighet att leda drifts- och underhållsarbeten på elanläggningar samt, såvida elverket utför byggnads- och reparationsarbeten på elanläggningar, en person som har behörighet att leda dessa arbeten.*

2) om företaget eller inrättningen organisatoriskt, tekniskt och ekonomiskt förmår sköta den elförsörjningsuppgift som avses i ansökan samt

3) om verksamheten överensstämmer med av landskapsstyrelsen fastställda allmänna mål för elförsörjningen.

Företag eller inrättning, som verkar inom ett begränsat område och inte levererar elektricitet direkt till allmänt bruk, kan av landskapsstyrelsen beviljas elverkstillstånd även om ledaren av service- och driftsarbetena samt (*uteslutning*), byggnads- och reparationsarbetena på sökandens elanläggningar är samma person, om denna har tillräcklig kompetens för uppgifterna.

25 §

(Lika som i framställningen).

25a §

(1 mom. lika som i framställningen).

Landskapsstyrelsen kan bestämma att elmateriel av visst slag inte får saluföras, överlåtas till någon annan eller tas i bruk i landskapet förrän ett besiktningsorgan har besiktigat *den* och certifierat *dess* säkerhet.

(3-4 mom. lika som i framställningen).

26 §

(Lika som i framställningen).

26a §

(1-3 mom. lika som i framställningen).

Vad i 1 mom. föreskrivs om ibruktagning av en elanläggning skall också tillämpas i fråga om en anläggning *på vilken det har gjorts väsentliga förändringar*.

26b §

(Lika som i framställningen).

27 §

Varje distributionselverk skall på begäran utföra certifieringsbesiktningar av elanläggningar som skall anslutas till dess distributionsnät och som betjänar en fastighets interna elför-sörjning samt andra elanläggningar som till sin art och omfattning är jämförbara med dessa och som har en märkspänning av högst 1.000 volt och därtill eventuellt hörande transformator med en märkspänning av högst 20 kilovolt om inte annat anges i förordning.

(2 mom. lika som i framställningen).

27a §

(Lika som i framställningen).

29 §

(Lika som i framställningen).

30 §

(Lika som i framställningen).

30a §

Landskapsstyrelsen kan föreskriva att elanläggningar av visst slag skall ges regelbunden service och att serviceprogram för skötseln av *sådana* elanläggningar skall göras upp på förhand.

31 §

Om det konstateras att *elmateriel eller en elanläggning*, som är ansluten eller avsedd att anslutas till anläggningen, inte uppfyller de krav som ställs i denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser eller att dess användning eller service inte anordnats i enlighet med denna lag eller med stöd av den utfärdade bestämmelser, skall landskapsstyrelsen uppmana innehavaren av elmaterielen eller elanläggningen att avhjälpa bristerna och försummelserna inom en viss tid eller förbjuda användningen av materielen eller anläggningen. Dessutom skall landskapsstyrelsen vid behov kräva att materielen eller anläggningen skall avskiljas från elnätet. Landskapsstyrelsen får dock inte förbjuda användningen av ett distributionselverks elanläggning om förbudet medför oskäliga nackdelar för elanvändarna.

33 §

Medför användning av *elmateriel eller en elanläggning* omedelbar fara för liv, hälsa eller egendom, skall den som utför besiktningen (*uteslutning*) utan dröjsmål informera landskapsstyrelsen som skall vidta nödvändiga åtgärder. Den som utför besiktningen skall också göra en skriftlig anmälan till innehavaren av elmaterielen eller elanläggningen samt uppmana *denna* att sluta använda elmaterielen eller elanläggningen och att avskilja den från elnätet.

Om det vid besiktningen upptäcks att *elmateriel eller en elanläggning* har fel eller brister som minskar säkerheten vid drift skall den som utför besiktningen informera innehavaren om detta. Vid betydande fel och brister eller vid upprepade försummelser skall den som utför besiktningen informera landskapsstyrelsen som kan kräva att (*uteslutning*) ny besiktning skall utföras.

33a §

Om det konstateras att *elmateriel (uteslutning)* som saluförs inte uppfyller de krav som ställs i eller med stöd av 4 § kan landskapsstyrelsen

1) temporärt eller varaktigt förbjuda tillverkning, marknadsföring, försäljning eller annan överlåtelse av en sådan produkt,

2) kräva att sådana ändringar görs i produkten eller tillverkningsprocessen att produkten uppfyller de krav som ställs i eller med stöd av 4 § samt kräva att detta påvisas med hjälp av sådana metoder som ett besiktningsorgan som avses i 25a § tillämpar,

33b §

(1-2 mom. lika som i framställningen).

Landskapsstyrelsen kan även meddela ett åläggande enligt 2 mom. 1 punkten om ett förbud som avses i 33a § 1 mom. 1 punkten inte kan meddelas på grund av att

produkterna i fråga inte längre finns hos näringsidkaren och det finns vägande skäl att meddela åläggandet.

35 §

(Lika som i framställningen).

37 §

Innehavare av elmateriel eller elanläggning ansvarar inte enligt denna lag för en elskada som

1) har förorsakats annan elmateriel eller elanläggning vars märkspänning överstiger 400 volt eller

2) har förorsakats av *sådan* till fastighets inre elförsörjning hörande elmateriel eller elanläggning eller därtill ansluten elmateriel eller elanläggning, vars märkspänning uppgår till högst 400 volt.

42a §

(Lika som i framställningen).

42b §

(Lika som i framställningen).

44 §

Förorsakar en elanläggning störning eller fara för en annan elanläggning, för telenät, teleterminal- och radioutrustning *eller* för användningen av en annan elanläggning eller förorsakar en elanläggning genom förmedling av en annan elanläggning störning eller fara för utomstående, trots att båda anläggningarna överensstämmer med god teknisk sed och uppfyller de krav som ställs i eller med stöd av denna lag, skall ägaren av den senare byggda anläggningen i fråga om sin anläggning vidtaga de åtgärder som erfordras för avhjälpande av störningen eller faran.

50 §

(Lika som i framställningen).

53 §

Landskapsstyrelsen har, utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller lämnande av upplysningar, rätt att av den som innehar en elanläggning samt av den som tillverkar, bygger, importerar *eller* säljer elmateriel *eller* elanläggningar samt av den som utövar besiktningsverksamhet i landskapet få de upplysningar som är nödvändiga för övervakningen av att denna lag och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den följs.

(2 mom. lika som i framställningen).

54 §

Landskapsstyrelsen har rätt att för övervakningen av (*uteslutning*) denna lag och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den (*uteslutning*) granska *en elanläggnings* samtliga delar samt elanläggningens eller elmaterielens tillverknings-, byggnads-, reparations-, underhålls-, lager-, försäljnings- och driftsställen och få för övervakningen och besiktningen behövliga uppgifter om sådana delar, anläggningar och materiel samt, om det är nödvändigt för övervakningen, få en behövlig mängd materiel som provexemplar.

(2 mom. lika som i framställningen).

Om elmateriel inte uppfyller de krav som ställs i eller med stöd av 4 § och landskapsstyrelsen tillämpar ett förbud eller ett krav som anges i 33a §, får landskapsstyrelsen bestämma att näringsidkaren skall ersätta *kostnaderna* för provningen och undersökningen.

54b §

Landskapsstyrelsen får förstärka ett förbud eller åläggande som den har utfärdat med stöd av denna lag genom vite eller hot om att ett arbete som inte har utförts kommer att utföras på den *försumligas* bekostnad.

(2 mom. lika som framställningen).

56 §

(Lika som i framställningen).

58 §

(Lika som i framställningen).

66 §

(Lika som i framställningen).

68 §

De anmälningar om ibruktagning av elanläggningar som har gjorts till landskapsstyrelsen med stöd av 29 § ellagen *före denna lags ikraftträdande* skall av landskapsstyrelsen behandlas som sådana uppdrag att utföra certifieringsbesiktningar som avses i denna lag. På motsvarande sätt skall de anmälningar om ibruktagning av elanläggningar som har gjorts till ett elverk med stöd av 27 §, av elverket behandlas som sådana uppdrag att utföra certifieringsbesiktningar som avses i denna lag.

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen).

Mariehamn den 5 mars 1998

Ordförande

Tage Boman

Sekreterare

Marine Holm-Johansson